

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Dato: 28. oktober 2005
Kontor: Menneskeretsenheden
Sagsnr.: 2005-792-0118
Dok.: MLP40100

O V E R S I G T

over

høringssvarene vedrørende Kommissionens forslag til forordning om oprettelse af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder og forslag til afgørelse om bemyndigelse af Agenturet til at udføre opgaver på de områder, der er nævnt i Afsnit VI i Traktaten om Den Europæiske Union.

I. Høringen

Forslagene har været sendt i høring hos:

Advokatrådet, Amnesty International, Den Danske Helsinki Komité, Dansk Røde Kors, Institut for Menneskerettigheder, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Landsforeningen af beskikkede advokater, Politiforbundet i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Rigsadvokaten, Rigspolitechefen, Politidirektøren i København og Statsadvokaten for Særlige Internationale Straffesager.

II. Bemærkninger

Dansk Røde Kors, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Landsforeningen af beskikkede advokater, Foreningen af Politimestre i Danmark, Rigspolitiet og Politidirektøren i København har ikke bemærkninger til forslagene.

Rigsadvokaten støtter oprettelsen af Agenturet samt forslaget om at give Agenturet kompetence til at indsamle og analysere oplysninger og data på området for politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager.

Advokatrådet anfører, at man forholder sig positivt over for oprettelsen af et EU-agentur, som kan øge kendskabet til og bevidstheden om grundlæggende rettigheder i Unionen og bidrage til at sikre fuld respekt for disse rettigheder ved udarbejdelsen og gennemførelsen af EU's politikker. Advokatrådet kan endvidere støtte, at Agenturet skal fungere på baggrund af uafhængighed og ekspertise.

Amnesty International bemærker, at der ikke er tvivl om, at forslagene er af stor betydning, og at etableringen af Agenturet udgør et vigtigt skridt i EU's proces med at definere sin politik for overholdelse af menneskerettigheder indenfor egne grænser. Amnesty understreger imidlertid, at dette er grunden til, at Amnesty samtidig er meget kritisk over for forslagene – ikke på grund af Agenturets handlemuligheder, men på grund af de områder, Agenturet vil blive udelukket fra at beskæftige sig med.

Amnesty anfører, at det er nødvendigt at etablere et agentur, der kan identificere svagheder i den måde, hvorpå menneskerettigheder overholdes i EU, ikke alene på EU-niveau, men også i medlemsstaterne. Amnesty bemærker i den forbindelse, at der allerede i dag foregår megen monitoring, der udføres af Europarådet, FN-organer, EU-netværket af uafhængige menneskerettigheds eksperter, nationale menneskerettighedsinstitutioner og NGO'er, men at der mangler et organ, der kan analysere og omforme al denne information til forslag til løsninger, der kan afhjælpe problemerne, og implementere det i EU's rammer. Dette er efter Amnestys opfattelse præcis den opgave, som Agenturet skal kunne løse.

Den Danske Helsinki Komité fremhæver, at Agenturet bør være et uafhængigt center for sagskundskab vedrørende fundamentale rettigheder og disses overholdelse, og at Agenturets virksomhed bør baseres på dataindsamling, analyser, netværk og generel promovning af chartret.

Komitéen kan tilslutte sig, at Agenturet skal give de relevante institutioner og organer i EU samt de enkelte stater det fornødne grundlag for beslutninger og politikformuleringer. Endvidere tilslutter Komitéen sig, at Agenturets geografiske fokus udover EU's nuværende medlemsstater også skal omfatte aktuelle og potentielle kandidatlande såvel som samarbejdslande som landene på Vest Balkan og Naboskabs-programlandene, ligesom Komitéen kan støtte, at den årlige rapport om hvert enkelt lands menneskerettighedssituation også belyser eksempler på god praksis.

Med henblik på en hensigtsmæssig arbejdsdeling mellem Agenturet og Europarådet ser Komitéen gerne, at en samarbejdsaftale mellem Agenturet og Europarådet sendes i høring blandt inter-

esserede parter, ligesom Komitéen fremhæver, at samarbejdsaftaler med OSCE og FN også forekommer relevante. Endelig påpeger Komitéen behovet for, at det sikres, at de større internationale menneskerettighedsorganisationer som Amnesty International, International Commission of Jurists, International Helsinki Federation, Human Rights Watch og International Red Cross inddrages i Agenturets arbejde og tilrettelæggelsen heraf.

Institut for Menneskerettigheder hilser forslaget om oprettelse af EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder velkomment. Det er Institutts opfattelse, at Agenturet vil være et positivt bidrag til styrkelse af det menneskeretlige regime i Europa, og at det ville kunne udfylde eksisterende "huller" i systemet. Instituttet bemærker endvidere, at det er positivt, at de opgaver, som Det Europæiske Center for Overvågning af Racisme og Fremmedhad (EUMC) hidtil har udført, vil blive videreført som en fast opgave for Agenturet.

Instituttet understreger vigtigheden af, at Agenturets bestyrelse bliver sikret uafhængighed, og foreslår på den baggrund, at nationale menneskerettighedsinstitutioner eller lignende uafhængige institutioner nominerer medlemmerne af bestyrelsen. Herudover er det Institutts opfattelse, at sammensætningen af Forretningsudvalget reelt giver Kommissionen en vetoret, som ikke harmonerer med Agenturets uafhængighed. Ligeledes finder Instituttet, at det forekommer uhensigtsmæssigt og stridende mod Agenturets uafhængighed, at Kommissionen efter artikel 5 skal vedtage den flerårige ramme for Agenturet, hvilket efter Institutts opfattelse, bør være en opgave for bestyrelsen og forretningsudvalget.

Instituttet henholder sig i øvrigt til de bemærkninger, som Instituttet sammen med de øvrige nationale menneskerettighedsinstitutioner i Europa tidligere i år har afgivet til EU-Kommissionen i relation til forslaget til forordningen. Af disse bemærkninger fremgår bl.a., at det er nødvendigt at have en konstruktiv dialog mellem Agenturet og nationale menneskerettighedsinstitutioner, og at institutionerne bør inddrages aktivt i rådgivende og kontrollerende funktioner. I den forbindelse findes forslaget om et "Grundlæggende Rettigheds Forum" ikke at tildele det civile samfund en tilstrækkeligt fremtrædende rolle.

Det anføres endvidere, at der vil kunne hentes inspiration i direktiv 95/46/EC om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger, idet der i forbindelse med dette direktiv er nedsat en gruppe, der overvåger implementeringen af direktivet, og udarbejder udtalelser og indstillinger til Kommissionen.